

Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid

Wilt u aan de slag met de gezinsaanpak? Lees verder en meld u aan!

De gezinsaanpak: gemeenten in de regie

Eind 2024 moeten alle Nederlandse gemeenten de regierol vervullen als het gaat om de aanpak van laaggeletterdheid. Dit is inclusief de gezinsaanpak. Dat gemeenten deze rol pakken is belangrijk: juist de gezinsaanpak vraagt om een benadering vanuit een goed aangestuurde netwerksamenwerking van verschillende partners.

Binnen het actieprogramma Tel mee met Taal is ook aandacht voor de gezinsaanpak. Het ministerie van OCW heeft besloten dat er een stappenplan ontwikkeld moet worden ter ondersteuning van de gemeenten. In het project Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid werken Stichting Lezen (penvoerder), de Koninklijke Bibliotheek en Stichting Lezen en Schrijven samen om een dergelijke aanpak te ontwikkelen. In 2021 hebben we in samenwerking met vijf gemeenten een stappenplan ontwikkeld.

Op dit moment zijn wij op zoek naar vijf nieuwe gemeenten die vanaf april 2022 willen deelnemen aan de pilotfase van het project. In deze fase kunt u als gemeente aan de slag met de gezinsaanpak aan de hand van het stappenplan. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de lokale bibliotheken. De lokale adviseurs van Stichting Lezen en Schrijven bieden ondersteuning bij het proces.

Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid

De gezinsaanpak is erop gericht de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken door ouders te ondersteunen bij het stimuleren van de taal- en leesontwikkeling van hun kinderen. Daarnaast wordt er bij de gezinsaanpak ingezet op het verhogen van de basisvaardigheden van ouders zelf. Zodat zij ook op die manier voor meer taalstimulering in het gezin kunnen zorgen. Met het stappenplan bieden wij een passende ondersteuning aan de gemeenten en het netwerk. De ontwikkeling en uitrol van dit stappenplan bij gemeenten vindt plaats in samenwerking met de VNG. De bibliotheek speelt een belangrijke rol als verbindende uitvoerder in het bredere netwerk van partners. De gemeente heeft de regierol in de gezinsaanpak en zorgt voor borging en beleid.

Doel en verloop pilotfase

In de eerste fase hebben wij in samenwerking met vijf gemeenten (Venlo, Haarlem, Schiedam, Harderwijk en Arnhem) een stappenplan ontwikkeld voor gemeenten. In de pilotfase (april 2022 t/m juni 2023) nemen we dit stappenplan met vijf nieuwe gemeenten in gebruik. We vullen dit aan en passen aan waar nodig. In de laatste fase van het project (juli 2023 t/m december 2024) rollen we het stappenplan uit in 25 nieuwe gemeenten.

De gemeenten die deelnemen aan de pilotfase gaan in hun eigen lokale context aan de slag met het stappenplan met als doel het opzetten en/of versterken van een netwerk rond de gezinsaanpak. Het stappenplan zal waar nodig, samen worden aangescherpt. In deze pilotfase wordt iedere gemeente begeleid door een lokale adviseur van Stichting Lezen en Schrijven en het projectteam. Elke gemeente krijgt bovendien vanuit het project een financiële tegemoetkoming

voor de inzet van de betrokken ambtenaren. Zo krijgen deelnemende gemeenten de gelegenheid én ondersteuning om de regierol op zich te nemen. Ook de betrokken bibliotheek krijgt een financiële tegemoetkoming.

Randvoorwaarden en criteria voor deelname aan de pilotfase

Randvoorwaarden

- De gemeente pakt de regierol. Zij is opdrachtgever voor de samenwerking rond de uitvoering van de gezinsaanpak en zorgt voor borging in beleid;
- Doelen en op te leveren resultaten worden scherp geformuleerd in een projectplan/startdocument. Er is hiervoor een format beschikbaar. De lokale adviseur van Stichting Lezen en Schrijven stuurt op resultaat gedurende de pilot;
- De gemeente zorgt voor minimaal twee contactpersonen. Zij zorgen voor draagvlak en continuïteit binnen de organisatie. Idealiter zijn deze contactpersonen werkzaam binnen de domeinen WEB en VVE. Van belang is de connectie met de bredere aanpak van laaggeletterdheid en zicht op de overige ondersteuning aan gezinnen op het gebied van taalstimulering. De gemeentelijke borging is onderdeel van het hierboven genoemde projectplan;
- De deelnemende organisaties (gemeente, bibliotheek, overige netwerkpartners) gaan aan de slag met het stappenplan van de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid en toetsen dat op bruikbaarheid;
- Onderdeel van de selectieprocedure is een startgesprek waarbij de inzet van de gemeente en de bibliotheek wordt besproken.

Aanvullende criteria¹

De deelnemende gemeente:

- Kan binnen drie maanden na selectie klaar zijn om van start te gaan; bekwaam personeel is aanwezig en beschikbaar of er is een helder plan voor het inzetten/inwerken van personeel binnen drie maanden;
- Is bereid om mee te doen in het Theory of Change²-traject en daaruit voortkomend onderzoek en effectmeting;
- Is bereid om zelf te investeren in mensen en middelen;
- Heeft al een (beoogd) netwerk van lokale/regionale partners rond de gezinsaanpak;
- Draagt zorg voor het leggen van de interne verbinding tussen (vroeg- en voorschoolse) educatie/jeugdbeleid en basisvaardigheden;
- Is bereid actief mee te werken aan kennisdeling en communicatie over de pilot.

Het betreffende lokale netwerk:

- Verkent nieuwe mogelijkheden en benaderingen binnen de bestaande instrumenten rond de gezinsaanpak;
- Wordt zo nodig versterkt en aangevuld met (bestaande en nieuwe) partners;
- Betreft bij (het ontwikkelen van) dienstverlening en activiteiten de beoogde doelgroep(en) (de te ondersteunen gezinnen);

¹ Als gemeenten in combinatie willen aanvragen (dus met meerdere gemeenten of wellicht op het niveau van de Arbeidsmarktregio) kunnen zij dat vooraf bespreken met de betreffende lokale adviseur van Stichting Lezen en Schrijven.

² Theory of Change is een manier om beoogde verandering in beeld te brengen en de gewenste impact van een interventie te formuleren. De KB – Nationale Bibliotheek heeft hierover een digitaal dossier samengesteld, zie [Impact | Bnetwerk \(bibliotheeknetwerk.nl\)](#). De deelnemende pilots worden begeleid in het ontwikkelen van een eigen Theory of Change.

- Is gericht op een zo groot en effectief mogelijk bereik binnen de beoogde doelgroep(en) (de te ondersteunen gezinnen);
- Draagt bij aan een aanpak die opschaalbaar is naar meer gemeenten/bibliotheken.

Interesse in deelname aan de pilotfase?

Is uw gemeente geïnteresseerd in deelname aan de pilotfase? Neem dan uiterlijk 28 februari contact op met Ilse van der Caaij of Boudewijn van der Lecq, projectleiders Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Ook voor vragen kunt u onderstaande contactgegevens gebruiken. Vermeld in de mail uw motivatie om deel te nemen en geef kort aan waarom uw gemeente hiervoor geschikt is (max. 300 woorden). Geef hierbij ook aan wie de contactpersonen zijn bij uw gemeente, inclusief hun functies en contactgegevens.

Ilse van der Caaij

Tel: 06 – 46 34 83 75

Mail: ilsevandercaaij@lezenenschrijven.nl

Boudewijn van der Lecq

Tel: 06 – 20 85 15 61

Mail: info@vanderlecq.nl

